Raport EY România: Energiile regenerabile pot accelera decarbonarea sectorului energetic din România, dar inițiativele publice trebuie sa se sincronizeze cu intențiile de business

Criza sanitara a amplificat îngrijorările cu privire la schimbarile climatice și a subliniat importanța creșterii sustenabilității și a protecției mediului în întreaga lume. Necesitatea decarbonarii a generat schimbari în strategiile globale ale guvernelor și companiilor în ceea ce privește eficiența energetica și sursele de energie regenerabile. La nivel global, marile puteri și, în același timp, cei mai mari poluatori, China și SUA își disputa lupta pentru decarbonare, în timp ce în Europa, Pactul Verde European angajeaza țarile membre catre o economie curata și circulara.

În România, decarbonarea sectorului energetic se bazeaza în mare masura pe sprijinul oferit de Pactul Verde European. Potențialul energiei regenerabile pe piața locala poate deveni motorul decarbonarii sectorului energetic românesc, atâta timp cât inițiativele publice se sincronizeaza cu intențiile de business, conform analizei EY - Decarbonarea sectorului energetic din România prin energii regenerabile.

Mihai Draghici, *Senior Manager, Consulting, EY România*: „*România are un uşor avans din perspectiva ponderii energiei din surse regenerabile fața de media Uniunii Europene. În același timp, suntem în topul țarilor din UE din perspectiva dependenței de carbune pentru generarea energiei electrice la un cost cu aproximativ 50% peste prețul mediu din piața de energie în 2020. Accelerarea tranziției catre energie regenerabila este un obiectiv economic necesar în contextul prețurilor CO2 actuale, al prețurilor tehnologiilor regenerabile, al fondurilor europene, dar și al unui mix energetic sustenabil.*

EY susține aceasta tranziție prin contribuția proprie, EY este "carbon negative" în 2021, dar și prin soluțiile oferite companiilor cu privire la decarbonare, îmbunatațirea eficienței energetice și atragerea fondurilor europene pentru atingerea acestor obiective."

Cum arata piața energiei din România?

România a atins în 2020 obiectivul de 24% din consumul de energie total provenit din surse regenerabile. Pentru 2030, noul obiectiv stabilit de guvernul român este de 30,7%, realizabil prin adaugarea a 7GW în capacitate regenerabila.

În ceea ce privește consumul de energie, conform datelor Eurostat, în 2019, puțin peste 24% din consumul de energie a

provenit din surse regenerabile de energie, plasând România pe locul 10 în UE și peste nivelul mediu al Uniunii.

În 2020, producția de energie electrica din România provenea în proporție de 12,4% energie eoliana, 3,4% din panouri solare fotovoltaice și 27,6% din hidroenergie. În total, producția de energie regenerabila (eoliana, fotovoltaica și biomasa) a reprezentat 16% din total.

Emisiile de gaze cu efect de sera ale României au scazut cu peste 50% față de nivelurile din 1990 datorita unei reduceri semnificative a cererii de energie și a activității industriale, creșterii eficienței energetice și conformarii treptate la standarde de mediu mai restrictive. În prezent, energia reprezinta încă sursa principala de emisii, reprezentând 2/3 din emisiile naționale de gaze cu efect de sera, urmate de agricultura și industrie1.

Tranziția energetica catre emisii reduse de carbon în România se poate realiza prin sincronizarea inițiativelor private și publice

În ultimii ani, România a suferit o scadere a atractivității în ceea ce privește investițiile în energie regenerabila, parțial din cauza lipsei de reglementari și a sprijinului guvernamental adecvat. Potrivit celui mai recent clasament EY Renewable Energy Country Attractiveness Index (RECAI), în ciuda faptului ca România s-a poziționat printre primele 40 de țari cele mai atractive în materie de energie regenerabila în 2015 (locul 34), în 2020, țara noastra a scazut sub acest top, fiind depașita de țari europene precum Polonia, Grecia și Austria.

Cu toate acestea, în contextul introducerii Pactului Verde European, mai multe companii multinaționale din domeniul energiei au asimilat valul de schimbari și au implementat agenda sustenabilității în strategia lor de afaceri. În același timp, și-au anunțat intenția de a investi în proiecte de energie curata la nivel local.

La nivel guvernamental, în 2020 au fost introduse acorduri de cumparare a energiei electrice, pentru a stimula investițiile în sectorul surselor regenerabile de energie prin dereglementarea pieței locale de energie electrica, conform reglementarilor UE privind piața comuna, permițând astfel investitorilor sa minimizeze riscurile tranzacțiilor. Pâna când aceasta modificare legislativa va intra în vigoare, toate tranzacțiile cu energie electrica pot fi efectuate exclusiv pe piața centralizata într-un mod transparent, public, competitiv și nediscriminatoriu. Aceasta restricție asupra acordurilor negociate în mod liber a fost vazuta ca principalul obstacol care împiedica investițiile în capacitațile de noua generație, în special în sectorul regenerabil.

Mai mult, o schema de contracte pentru diferența este evaluata în prezent la nivelul Ministerului Energiei, cu sprijin financiar din partea BERD, pentru a sprijini investitorii interesați de dezvoltarea de proiecte de energie curata în România.

Noua lege a energiei electrice, aflata în proces de redactare, cu sprijinul BERD, va include prevederi relevante legate de legislația UE de mediu, flexibilitatea sistemului, interconectarea sporita și liberalizarea pieței, care reprezinta facilitatori pentru tranziția catre o economie cu emisii reduse de carbon.

Șase recomandari pentru un plan integrat de tranziție catre energii regenerabile:

1. Actualizarea politicilor și a legislației pentru a stimula investițiile în energii regenerabile. Armonizarea cadrului

legal cu cel de reglementare va favoriza o implementare susținuta a capacităților de energie regenerabila.

2. La nivel național, proiectele strategice trebuie definite, prioritizate și abordate în contextul potențialului semnificativ de finanțare a facilității de recuperare și reziliența și a altor fonduri UE disponibile.

3. Dezvoltarea unei infrastructuri rezistente și flexibile va fi elementul central al integrarii surselor regenerabile de energie - un grad ridicat de stabilitate a rețelei poate ușura tranziția energetica.

4. Adoptarea de noi tehnologii pentru stocarea energiei, îmbunatățirea eficienței energetice și creșterea producției descentralizate vor crește cota de energie curata ce va fi instalata.

5. Dezvoltarea unor mecanisme specifice pieței pentru a asigura beneficii maxime pentru participanți și pentru a valorifica întregul potențial al integrarii surselor regenerabile de energie.

6. Abordarea bazata pe agilitate pentru atingerea obiectivelor Pactului Verde European - evaluarea starii actuale, stabilirea obiectivelor, urmarirea progresului, evaluarea din partea sectorului și adaptarea din mers sunt pașii cheie ai procesului de transformare.

Ce prevede Pactul Verde European

Neutralitatea în emisiile de gaze cu efect de sera a fost definita ca o ținta pentru 2050 și pentru Uniunea Europeana, un deziderat stipulat în cadrul Pactul Verde European. El reprezinta un angajament legal, un set de inițiative care vizeaza ușurarea tranziției Europei catre o economie curata și circulara prin utilizarea eficienta a resurselor, restaurarea biodiversității și reducerea poluarii sub toate formele.

Pâna în 2030, obiectivul pentru reducerea gazelor cu efect de sera este de cel puțin 50% și spre 60% comparativ cu nivelurile din 1990. Una dintre principalele modalități prin care Comisia Europeana își propune sa realizeze neutralitatea climatica este decarbonarea sectorului energetic.

Tranzacționarea emisiilor de carbon sau proiectele de compensare și reducere a carbonului reprezinta soluții pe termen scurt la o problema stringenta. 75% din emisiile de gaze cu efect de sera ale UE provin din producția și utilizarea energiei în sectoarele economice[2].

Pentru decarbonarea sectorului energetic și atingerea obiectivelor stabilite în cadrul acordului au fost instituite mai multe mecanisme europene de finanțare. Dintre acestea, principalii beneficiari ai Mecanismului de Tranziție Justa sunt Polonia, Germania și România, având în vedere dependența ridicata de combustibilii fosili pentru consumul de energie. România va putea accesa pâna la 4,4 miliarde EUR ca parte a acestui mecanism, care promite sa sprijine tranziția catre energie cu emisii reduse de carbon și, de asemenea, sa îmbunatațeasca infrastructura energetica și sa creeze noi locuri de munca în cadrul economiei verzi.

Marile puteri în lupta pentru decarbonare - China versus SUA

Principalele economii ale lumii care au adoptat energia regenerabila sunt, paradoxal, cei mai mari poluatori din lume: China, urmata de Statele Unite. China este lider mondial în domeniul electricității din surse de energie curate, generând 28,7% din producția eoliana globala și 31,9% din producția solara globala. SUA este al doilea cel mai mare producator

atât de energie eoliana, cât şi de energie solara, generând 21,7% din producţia eoliana globala şi 14,7% din producţia globala de energie solara (date din 2018).

În ultimii ani, China şi-a manifestat dorinţa de a investi în infrastructura de energie verde şi a respectat acest angajament prin dublarea noii capacitaţi regenerabile în 2020. Cu toate acestea, cererea de energie din aceste doua economii majore ramâne foarte dependenta de combustibilii fosili.

În Statele Unite, Donald Trump, sceptic în privinţa schimbarilor climatice, a retras Statele Unite din Acordul de la Paris privind Schimbarile Climatice, tratat internaţional cu caracter juridic obligatoriu privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera, şi a acordat prioritate creşterii economice, ignorând necesitatea reducerii emisiilor de CO2 şi susţinând ca reglementarile de mediu ar putea afecta milioane de locuri de munca.

Dupa 4 ani de zero acţiune climatica, cetaţenii americani s-au orientat catre un lider foarte diferit, care a poziţionat protejarea mediului în topul prioritaţilor viitoarei administraţiei. În ziua 1 a preşedinţiei sale, Biden a aderat la Acordul de la Paris, a revocat permisul pentru un nou sistem de conducte petroliere şi a promis ca va susţine iniţiative care vor conduce la o economie americana bazata 100% pe energie curata, cu zero emisii nete cel târziu în 2050 şi reducerea emisiilor de carbon din stocul imobiliar american cu 50% pâna în 2035.

Pe 22 aprilie, Ziua Pamântului, Statele Unite vor gazdui un summit climatic, unde liderii marilor naţiuni, poluatori majori din lume, vor discuta despre promisiuni ambiţioase în ceea ce priveşte decarbonarea. Cu toate acestea, punerea promisiunilor în acţiuni, mai precis în legislaţie şi reglementari se poate dovedi mai dificila decât pare, cu un Congres American divizat şi, în plus, influenţa generata de lobby-ul marilor corporaţii de combustibili fosili. China şi Statele Unite vor juca însa cel mai important rol la nivel mondial în procesul de combatere a schimbarilor climatice.

---

[1] https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/strategies/progress/docs/com_2020_777_en.pdf

[2] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_20_1259